

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio IV. De Physica prædeterminatione Theologicè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

supposita propositio, non sit Petro libera, sed opposita propositio est Petrum furari; Ergo Petro non est liberum furari.

RESPONDETUR. Neg. tenere illationem secundam, eo quod secunda necessitas, procedat secundum suppositionem consensus exhibiti à Petro, quæ autem procedunt secundum talem suppositionem, non tollunt libertatem, & licet Petro non sit liberum decretum Dei elicitive, formatum enim à Deo; est tamen liberum obiective, ita quod scilicet Deus non potuerit formare hoc decretum, si non exhibuisset Petrus consensum conditionatum, quem illi exhibere liberum fuit. In idem recidit si dicas, in priore illatione contineri necessitatem antecedentem: nam per essentiam bono de se, est etiam necessarium, de se, non peccare; secunda autem illatio est necessaria non nisi necessitate suppositio- nis consequentis, jam autem suppositio antecedens tollit libertatem, non consequens.

INSTABIS 2. Implicat ut Deus habeat duas voluntates efficaces circa duo objecta contradictoria, sed si Deus haberet decretum prædefinitionem, & simul voluntatem dandi ei quem prædefinivit concursum generalem ad peccandum, haberet &c. Ergo: Minor prob. hæc sunt contradictoria: necessarium est existere consensum Petri, est contingens non existere consensum Petri, jam autem vi prædefinitionis necessarium est existere consensum Petri, cum hoc decretum sit immutabile, & vi voluntatis efficacis dandi concursum generalem ad peccandum, est contingens non existere consensum Petri. Ergo. Hanc instantiam proponit Rosmer in 1. p. p. 138.

RESPONDETUR. Neg. seq. illæ autem propositiones prout hic sumuntur, & sumi debent, non sunt contradictoriæ: nam ly necessarium ex suppositione consequenti, & ly simpliciter contingens non sunt contradictoriæ, ly autem necessarium in præsentia sumitur pro necessario ex suppositione consequenti. Quod autem attinet ad voluntatem tribuendi concursum indifferenter, illa ex eo coheret cum prædefinitione: quia quamvis suo modo indifferentiam dicat, in ratione tamen determinatæ & infallibilis, infallibilitatem consequentem dicit, quæ sufficit. Adde, hæc propositio: Necessarium est existere consensum Petri, est vera non necessitate aliqua antecedenti, sed consequenti, si autem hoc non est necessarium necessitate antecedenti, verum etiam erit, quod sit contingens non existere consensum Petri.

INSTABIS 3. Oppositum sentiens Martinon. d. 19. n. 74. dicit quæ talem prædefinitionem antecedentem esse impossibilem circa multa opera Christi & SS. quæ peccatum supponunt: est enim impossibile Deum velle antecederet absolute aliquid supponens peccatum. Deinde si Deus ex se omnia bonæ opera prædefinivit,

cur definivit tam pauca? non est item consentanea doctrinæ PP. qui rationem cur Deus præsciatur actus futuros liberos creaturarum docent esse, quia futuri sunt, non esse autem futuras, quia Deus præscivit.

RESPONDETUR. Ante prævisam suppositionem peccati non esse decreta opera absolute, sed non nisi ex illius suppositione; Consequenter jam Deus non utitur tanquam medio illo peccato, ut ponat prædefinitionem, sed illo supposito, & sine ulla prædefinitione facto, tum primum format suam prædefinitionem, in antè directus saltem scientiâ conditionata de illo peccato. Quare autem Deus tam pauca opera prædefinierit? altitudini consilii illius relinquendum est. PP. qui dicunt, non ideo actus esse futuros, quia illos Deus præscivit, loquuntur de scientiâ speculativa, non practica, & cum prædefinitio ad actum voluntatis spectet sæpeque PP. dicant res bonas ideo fieri, quia Deus illas vult fieri, hoc ipso relinquunt adstruendæ prædefinitioni locum.

QUÆSTIO IV.

De Physica Prædeterminatione Theologicæ.

DICENDUM est. Quod physica prædeterminatio secundum principia Theologica non detur; adeoque quod non sit medium noscendi effectus liberos, sive absolutos, sive conditionatos. Ita omnes Nostri DD. & plures aliarum Scholarum Magistri, quos nostri recitant.

DIFFICULTAS I.

Proponuntur Argumenta contra Prædeterminationem.

Duplicia possunt formari Argumenta contra prædeterminationem ex locis Theologicis, in primis ab Auctoritate, deinde à Ratione.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta ab Auctoritate.

PRIMA Auctoritas est S. Thomæ. Si prædeterminatio foret medium noscendi futura libera, noscerentur illa in suâ causâ; nam per Thomistas prædeterminatio est causa liberorum; sed in causâ Deus per S. Thomam non noscit futura, ut suppono, certò & determinatè.

Docuit id S. Thomas prima p. q. 14. a. 13. in corpore. q. 19. a. 12. ad 3. q. 23. a. 1. ad 1. ubi prædeterminationem cum Damasceno nominat impositionem necessitatis. q. 62. a. 3. ad 2. *Inclinatio gratiæ non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest eâ non uri, & peccare;* quod falsum est in principiis prædeterminantium. Item q. 83. a. 1. ad 3.

Ed

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. 1. e. 2.

Eò servit locus ex prima secundæ q. 9. a. 6. ad 3. q. 10. a. 4. in corpore, ubi expressè docet, voluntatem esse activum principium, non determinatum ad unum, sed indifferenter se habens ad multa. Item q. 106. a. 2. ad 2. Item secundæ q. 171. a. 6. ad 2. Item in 3. p. q. 69. a. 8. ad 2. rationem consensu refert non in gratiam sed in usum: quia etiam si æqualem inquit gratiam percipiunt, sed non æqualiter ea utuntur, sed unus studiosius in ea proficit, alius per negligentiam gratiæ Dei deest.

In 1. dist. 38. q. 1. a. 5. in corpore & ad 2. & ad 3. & ad 5. & ad 7. Et in 1. dist. 39. q. 2. a. 2. loquens de voluntate, ex conditione inquit suâ sequitur quod rectum ordinem tenere possit tendendo in finem, & etiam deficere: Si autem inevitabiliter in finem tenderet & c. tolleretur sibi conditio suæ nature. Idem repetit ad 3. Et in 2. dist. 39. q. 1. a. 1. Ipsa potentia quantum est in se indifferens est ad plura; sed quod determinatè exeat in hunc actum, vel illud, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate. Legunt alii non est ab alio determinatè. Videtur prior illa lectio retinenda, est enim conformis phrasi, quæ habetur ibidem Artic. 2. in O ubi dicit, quod voluntas ex seipsa determinetur. Ratio enim inquit culpa in actu deformi est ex eo, quod procedit ab eo qui habet dominium sui actus, hoc autem est in homine secundum illam potentiam, quæ ad plura se habet, nec ad aliquod eorum determinatur nisi ex seipsa, quod tantum voluntatis convenit.

In 2. d. 25. q. unicâ a. 1. ad 3. Deus operatur in omnibus, ita tamen quod in unoquoque secundum ejus conditionem: unde in rebus naturalibus operatur, sicut ministrans virtutem agendi, & sicut determinans naturam ad talem actionem: in libero autem arbitrio hoc modo agit, ut virtutem agendi sibi ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat, sed tamen determinatio actionis, & finis in potestate liberi arbitrii constituitur. Et ibidem d. 28. q. 1. a. 1. in corpore. Non enim esset homo liberi arbitrii, nisi ad eum determinatio sui operis pertineret. Similia habet in 4. d. 49. q. 1. a. 3. quaest. 2. ad 1. Item L. 1. contra Gentes c. 73. & secundo contra Gent. c. 99. Invenitur alius necessitatis modus in rerû natura, secundum quod aliquid dicitur necessitè absolute, quæ quidem necessitas dependet ex causis prioribus in esse, sicut ex principiis essentialibus, & ex causis efficientibus sive moventibus, subditq;: Ea verò quæ voluntate fiunt, necessitatem habere non possunt, nisi ex sola finis suppositione; Ergo non ex prædeterminatione.

3. Contra Gent. c. 66. num. 5. Secunda agentia sunt quasi particulantes & determinantes actionem primi agentis, & ibidem c. 112.

4. Contra Gent. c. 70. explicans illum locum; Omnis qui in eo manet non peccat, ait. Hoc idè dici, quia bona Spiritus S. quibus homo adoptatur in filium, vel renascitur in filium Dei, quantum est de se habent tantam virtutem, quod hominem sine peccato

conferre valeant; potest autem contra ea agere, vel ab eis discedendo peccare.

Item q. 2. de veritate a. 12. ad 2. ubi determinationem cognitionis non refert in prædeterminationem, sed in illorum positionem esse suppositam, & q. 22. a. 5. & 6. dicit; Ex hoc dicitur aliquid esse necessarium, quod est inevitabiliter determinatum ad unum. Item q. 24. a. 1. ad 5.

De Malo q. 6. Quantum ergo, inquit, ad exercitium actus: primò quidem manifestum est quod voluntas moveatur à seipsa; sicut enim movet alias potentias, ita & seipsam movet.

De Potentia q. 2. a. 3. in corpore; Voluntas in quantum voluntas est, cum sit libera, ad utrumlibet se habet; potest enim agere & non agere, sic vel sic facere. q. 3. a. 7. ad 12. Voluntas dicitur habere dominium sui actus, non per exclusionem causæ primæ, sed quia causæ primæ, non ita agit in voluntatem, ut eam de necessitate ad unum determinet; sicut determinat naturam, & idè determinatio actus relinquatur in potestate rationis & voluntatis. q. 9. a. 1. ad 3.

Quodlibeto 1. a. 7. ad 7. Deus movet omnia secundum modum eorum, & idè Divina motio à quibusdam participatur cum necessitate, à natura autem rationali cum libertate, propter hoc, quod virtus rationalis se habeat ad opposita; & idè sic Deus movet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere.

2. Phys. Lect. 15. sub initium. Quod habet necessitatem ex causâ efficiente, est necessarium absolute, talem autem indubiè necessitatem adfert prædeterminatio.

RESPONDET Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 6. n. 32. pluribus. Ad ejus principia respondendi solvenda.

TENENDUM est, quod pluribus locis S. Thom. ut vidimus determinationem ad ipsum actum, tribuat voluntati; consequenter tribuit determinationem ad ipsum exercitium; cujus oppositum assumit Respondens. Deinde concedimus ex communi nostri, quod Deus determinat ad individuationem actus, creaturæ autem se determinat ad specificationem actus; inde tamen inferimus, si salvâ subordinatione ad causam primam determinat se ad speciem actus causæ secundæ, cur non se determinabit etiam ad exercitium actus. Denique ex eo, quia ex Divina impressione habet voluntas, ut non possit velle malum, sed bonum, cur etiam prædeterminatio, quæ sit ex Dei impressione non erit adstrictiva non nisi ad unum, adeoque sublativa libertatis. Porro determinationem, quæ dicimus, creaturam se determinare, non negamus descendere à potestate Dei, & ejus adjutorio adjuvantis illud principium se determinans.

2. AUCTORITAS est S. Augustini in primis in expositione Psal. 141. Tentator inquit non cessat pulsare, ut irrumpat, si clausum in venerit ostium, transit, idè Apostolus quia in nostrâ potestate est ostium claudere,

claudere ostium cordis non parietum: ibi enim & claudere, quia ergo in nostra potestate est & ostium claudere, neque deris inquit locum Diabolo &c. en- Aug. non in prædeterminationem, sed in no- stram potestatem refert claudere ostium.

Lib. 1. ad Simplic. q. 2. Cujus miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei congruere ut vocantem non re- spon- dat, & ibidem. Deus ut velimus, & suum esse vult, & nostrum, suum vocando, nostrum sequen- do: in prædeterminatione autem & vocatio, & voluntas illi debetur. Ibidem dicit. Verum in- quam est? Multi vocati, pauci vero electi; illi enim e- lecti, qui congruenter vocati, illi autem qui non con- gruenter, nec contemperantur vocationi, non ele- ctus quia non sentit, quamvis vocati. Item. Quam- vis multi uno modo vocati sint, tamen quia non o- mnes uno modo affecti sunt, illi soli sequuntur voca- tionem, qui ei cespessende reperiuntur idonei: igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, qui hoc modo vocavit, quomodo aptum erat eis, qui sciti sunt vocationem.

De Prædest. SS. cap. 5. Quid habes quod non accepisti quisquis audet dicere; Habeo ex me fidem, non ergo accepti, profecto contradicit huic apertissima veritati, non quia credere vel non credere non est in arbitrio voluntatis humanae, sed in electis preparatur voluntas à Domino. Ibid. c. 6. inquit; Illi quia voluerunt, crediderunt, illi quia noluerunt, non cre- diderunt. Similia habentur c. 8. & ibidem c. 31. Hæc quisque in potestate habere dicitur, quod si vult, facit, si non vult non facit. Ex quo inferius con- cludit, esse etiam fidem in nostra potestate, li- cet nobis per gratiam detur; Ergo illa non est prædeterminativa: quia non relinquit velle & nolle: Unde inferius subdit, cum ergo fides in potestate sit, quoniam cum vult quisque credit, de cum credit volens credit.

In Expositione quarundam propositionum licet; Cujus enim miseretur, facit eum bonum opo- rari, & quem obdurat, relinquit eum ut mala opere- tur &c. Cum tamen homini non auferatur liberum voluntatis arbitrium, siue ad credendum Deo, ut con- sequatur nos misericordia siue ad impietatem, ut con- sequatur nos ad supplicium. Ergo apparet gra- tiam non prædeterminare ad unam non nisi par- tem.

Lib. de duab. Anim. cap. 12. Ille anima quid- quid faciunt, si natura, non voluntate faciunt, id est, si libero ad faciendum & non faciendum motu animi carent &c. peccato earum teneri non possumus. Ubi inquit libertatem non determinari ad unum, & intra si est in sua potestate resistere, & propria volun- tate consentiunt, cur tanta bona in summo malo in-

Lib. 2. de Actis cum Felice cap. 4. Habet quisque in voluntate, aut eligere quæ bona sunt, &

est arbor bona, aut eligere quæ mala, & est arbor mala.

Libro 1. de Spiritu & Lit. c. 34. Visorum sua- sionibus agit Deus siue extrinsecus siue intrinsecus, ubi nemo habet in potestate quid ei veniat in men- tem, sed consentire vel dissentire propria voluntatis est.

De Gratia & lib. arb. c. 2. Nemo ergo Deum causatur in corde suo, sed sibi imputet (non præde- terminationi) quisque cum peccat, neque cum ali- quid secundum Deum operatur, alienet hoc à propria voluntate. Non ergo alienandum hoc ad præ- determinationem.

Lib. 83. Questionum q. 68. idem docet.

De Genesi contra Manich. cap. 3. Illud autem lumen non irrationabilium animarum oculus pascit, sed pura corda &c. quod omnes homines possunt, si velint, quia illud lumen omnem hominem illumina- nat.

Item Lib. cit. de Grat. & lib. arb. c. 5. Con- vertimini ad me & convertar ad vos, unum horum videtur esse nostra voluntatis, id est, ut convertamur ad Deum, alterum vero ipsius gratie, id est, ut etiam ipse convertatur ad nos. Ibidem. Non ego autem sed gratia Dei mecum, ac per hoc nec gratia Dei sola (hoc est prædeterminatio) nec ipse solus, sed gra- tia Dei cum illo.

Lib. 3. de Lib. arb. c. 18. Quæcunque est causa voluntatis, si ei non potest resisti, sine peccato ei cedi- tur. Et cap. 3. Non enim possum aliud sentire esse in potestate nostra, nisi quod cum volumus, faci- mus. Et infra: Non enim negare possumus habere nos potestatem, nisi cum nobis quod volumus, de- est &c. nec aliud quicquam in potestate nisi quod vo- lentibus adest &c. non enim est nobis liberum, quod in potestate non habemus. Lege etiam cap. 13. & 16. ubi dicit; Ex eo quod non accepit minus reus est, ex eo vero quod non facit quod debet iuste reus est, de- bet autem si accepit & voluntatem liberam, & suffi- cientissimam facultatem.

Habet emphasin comparatio, quam insti- tuit disp. 2. contra Fortunatum. Si quis enim verbi causa ligaretur ab aliquo ceteris membris, & de manu ejus falsum scriberetur sine ejus propria voluntate, quæro si hoc Iudici patefieret, possit hunc hominem falsitatis crimine condemnare? & tamen talis indubiè in sensu diviso à vinculis liberè operatur.

Disp. 2. contra Fortun. Lib. 1. allegatis lo- cis de arbore bona & mala, inquit; Sed ut intel- ligas istas duas arbores, sic esse à Domino positas, ut ibi significaretur liberum arbitrium, non naturas esse

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tbm. de Z:

esse istas arbores, sed voluntates nostras, ipse ait in Evang. aut facite arborem bonam, aut facite arborem malam. Quis est qui possit facere naturam? si ergo imperatum est nobis, ut faciamus arborem, aut bonam aut malam, nostrum est eligere quod velimus. Ergo non prædeterminamur, sed electio est penes nos.

Epist. 142. Propter liberum arbitrium proprium aliquantulum, & ex illo, non tamen nisi ex illo. Oppositi autem in prædeterminationem omniarijiciunt.

Lib. 1. Retract. c. 22. Nisi quisquam voluntatem mutavit operari non potest, quod in nostra potestate est positum. Inferius. Sed ea potestas nulla est nisi à Deo detur, & superius cap. 10. verum est omnes homines omnino hoc posse, (supple converti) si velint, sed præparatur voluntas à Domino, prædeterminatio autem universaliter cum determinet ad unum, excludatque posse operari oppositum, hæc loca difficillimè salvat. Ibidem Lib. 1. c. 1. ubi cum posuisset, quod neminem cogit natura sua ut peccet, subdit, quæ tandem esse poterit ante voluntatem causa voluntatis; aut enim ipsa voluntas est, & à radice ista voluntatis non receditur, aut non est voluntas & peccatum nullum habet. Et tamen per aliquos Thomistas ante voluntatem est causa voluntatis prædeterminatio ad materiale peccati.

Enchiridii ad Laur. cap. 107. Sic ergo factus est homo rectus, ut & manere in ea rectitudine posset, non sine adjutorio divino, & suo fieri per versus arbitrio. Cum tamen per prædeterminantes non fiat perversus nisi abcessu prædeterminationis.

De Fide ad Petrum loquens de Angelo malo, titulo margin. Angeli: Initium, inquit, suæ damnationis in ipsa aversione voluntatis invenit.

Eruditionis causa adfero ea breviter, quæ partim ex S. Thom. partim ex Aug. adfert Perez de Provid. d. ult. quale est illud n. 29. Omnis gratia de se efficax est motio illa quæ voluntas movetur à Deo efficaciter ad agendum liberè, tanquam à principio exteriori: Sed hæc motio non est prædeterminatio; non enim nobis libera, motio autem est libera, ut loquitur S. Thom. 1. p. q. 105. a. 4. 1. 2. q. 10. a. 4. in 2. dist. 25. q. 21. a. 1. ad 3. q. 3. de potentia a. 7. ad 13. Item, Gratia efficax est inclinatio, quæ Deus inclinat corda hominum; at hæc inclinatio non est prædeterminatio physica; quia hæc inclinatio, ut docet S. Thom. 1. p. q. 111. a. 2. & ibid. q. 105. a. 4. est ipsum velle; Prædeterminatio autem non est ipsum velle: quod innuit S. Aug. in Psal. 118. Concione 11. Quid est inclinatum cor ad aliquid habere? nisi hoc velle. Item, Inceptio bonorum operum, & salutarium, est gratia efficax; sed hæc inceptio involvit nostrum consensum; quem non involvit prædeterminatio: Assumptum docet Aug. 1. 2. de bono persev. c. 14. Tum, quia donum, quo discernimur, non est prædeterminatio, cum gratia efficax sit quo di-

scernimur. Assumptum prob. quia quo discernimur debet nobis esse voluntarium, & liberum, ut habetur apud Aug. L. de spiritu & littera c. 34. & de prædestinatione SS. c. 5. & de Corceptione & gratia c. 7. ubi dicit, nos discerni quatenus justificamur gratis; justificatio autem adultorum per Trid. perficitur voluntariâ susceptione gratiæ. Tum, quia trahi est habere gratiam efficacem; sed prædeterminari non est trahi; nam ait S. Aug. 1. de Corrupt. & gratia c. 13. Corda, inquit, movit eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, quod etiam habet Tract. 26. in Joan. Tum, quia gratia efficax constituitur ultimò per hoc, quod est discernere à Patre, ut docet Aug. 1. 1. de prædest. SS. c. 8. verba recitat Perez n. 60. Sed discernere à Patre pertinet ad liberum arbitrium, quod non est prædeterminatio, ut expressè docet S. Thom. Lect. 6. in c. 6. Joannis.

Videtur ad hæc omnia respexisse Tridentinum sess. 6. c. 4. ubi anathema dicitur iis, qui dixerint; Liberum hominis arbitrium non posse dissentire, si velit, quod etiam ante dixerat cap. 5. quippe qui illam abjicere potest; hoc est gratiam; loqui autem Trid. de gratia efficaci satis indicant verba, & intentio Trid. quod volebat se opponere Calvinismo, qui docet, nos ad bonum, & ad malum necessitari, cui doctrinæ non se opposuisset, si non fuisset locutum de gratiâ efficaci; de hoc enim solo poterat esse difficultas.

Quando autem admisit Trid. gratiam quæ nos movet & excitat, non est necesse ut illæ gratiæ sint distinctæ ex vi hujus phræcos; sicut idem est in Concionatore dicere, pollet talento ad movendos, & excitandos affectus: quamquam bene excitatio illa potest tribui subitaneis illustrationibus, & affectionibus, quæ fiunt in nobis sine nobis; ratio autem moventis potest tribui auxilio elevanti potentiam ad supernaturaliter operandum, quæ sic præventa, non est restituta; sed nego quod id habeat ex prædeterminatione.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Propositur Auctoritas S. Scripturæ.

TERTIA Auctoritas est S. Scripturæ. Accipimus non nisi unicam, quæ habetur Luc. 10. v. 13. Va tibi Corozaim, vix tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere &c.

Ex quo loco sic arguitur. Penitentia Tyriorum & Sidoniorum conditionata non est prævisa vi decreti prædeterminativi secutura, ergo prædeterminativum decretum non est medium necessarium cognoscendi infallibiliter futuros liberos sub conditione effectus; Ergo neque absolutos. Ant. prob. quia si prævisa fuisset

fuisse fecutura ex vi decreti prædeterminativi, evacuassent Corozaitæ totam illam exprobrationem; dicerent enim se non mereri reprehensionem, quia non habuerunt prædeterminationem, sine quâ impossibilis est pœnitentia.

RESPONDET 1. Alvarez d. 7. n. 23. quod illa conversio sit prævisa non ex solis miraculis, sed etiam ex auxilio efficaci; oppositum enim est Pelagianismus, consequenter veritas illius conditionati supponit decretum: quod probat ex Aug. l. de bono pers. c. 10. & 14. additque intercipi Judæos, quia majora impedimenta præstiterunt gratiæ præ Tyriis, perditio enim Israël ex illo.

CONTRA 1. Concedo pœnitentiam illam prævisam fuisse post aliquod decretum, sed accommodatum libertati; unde autem de hoc quod fuerit prævisa post decretum prædeterminans? Augustini cit. Auct. non plus vult, quam quod conversio nostra v. g. ultimò referatur in voluntatem Dei, non quidem prædeterminantem, sed feligentem potius auxilia efficaciam, & si querant reprobi, quare pro illis non elegerit? Respondebit Deus, quia volui.

CONTRA 2. Quia illud quod adfert de impedimentis non convincit; quero enim, vel eant in suo ordine prædeterminati ad ponendum majora impedimenta, vel non erant prædeterminati: Si non erant prædeterminati, ergo aliquis effectus liber potest poni sine ulla prædeterminatione, quod est contra oppositos: Si autem erant prædeterminati, ergo quod non habuerint prædeterminationem ad bonum, referendum est ad habitam prædeterminationem de impedimentis, à quo impedimento excusantur se, prædeterminasti nos, non poterat aliter fieri: ad quod impedimentum etiam materialiter impetum, si prædeterminasti Tyrios aequè non fuissent conversi.

CONTRA 3. Quia hæc responsio non accipit scripturam ut sonat; neque enim Scriptura loquitur de positione impedimentorum, sed negatione conversionis.

RESPONDET 2. Gonzalez apud Fass. cit. n. 121. retorquendo arg. eò quod etiam in nostra sententiâ, respondere potuissent Judæi, quod si eis dedisset vocationem congruam, pœnitentiam egissent, sicut & Tyrii.

CONTRA 1. quia illa excusatio vel procederet pro statu conditionato, vel pro absoluto: Si pro statu conditionato, nihil valuisset excusatio, quia illis respondisset Christus in nostris principiis, pro statu conditionato antecederet collata gratia non est efficax antecederet, & quod pro illo statu non sit efficax vos fecistis; pro statu autem absoluto adhuc exprobrationem Christi D. non evacuarent illa excusatione, quia illis respondisset Christus D. Hæc gratia poterat esse congrua, quod non sit, vos feci-

stis? fuisset enim Tyriis congrua; consequenter pro utroque statu stetit accusatio Christi D. non evacuata illa excusatione. In aliis etiam principiis quâ supra tetigimus non stetit illa excusatio; quia respondisset Christus D. Gratia, quam aliis dedi efficacem, non est talis, ut sit omnino necessaria ad operandum, ut sine illa operari non potueritis, dedi aliam, quare ei non estis cooperati?

CONTRA 2. Quia non in hoc reprehenduntur Judæi, quod respectu illorum non viderit Deus ullam gratiam, cum qua converterentur; nec ideo laudantur Tyrii, quod respectu illorum conversionis non viderit Deus gratias efficaces; sed in hoc laudantur Tyrii, & vituperantur Judæi, quod respectu horum miraculorum, harum circumstantiarum; horum auxiliorum, convertendi fuissent Tyrii, & non sunt conversi Judæi; non recurrendo ad omnes omnino formalitates auxilii.

CONTRA 3. Quia in communibus nostrorum principiis negatio conversionis potest ultimò referri in aliquid pendens à voluntate creata, adeoque vituperari poterant iuste Judæi; diceret enim Christus Judæis, quare excusatis negationem conversionis? Responderent, quia non dedisti nobis gratiam, quam prævidisti fore efficacem; urgeret Christus D. non dedi gratiam, verum est, quam prævidi fore efficacem, sed ego non feci illam ne foret efficax, quia illius efficacia desumitur à consensu vestro conditionato; Atque ita tota series interrogationum ultimò defineret in culpando voluntatem creatam; in sententia autem Thomistica definiret, in aliquo pendente merè à Deo, & quidem tali sine quo non possumus operari.

Neque valet si dicas, cum eodem. Non oportere auxilia esse æqualia, ut formari possit legitima exprobratio, eò quod in die iudicii exprobranda sit reprobis obedientia Christi D. usque ad mortem; cum tamen Christus D. majora auxilia habuerit: non inquam valet, si id dicas, quia licet concedatur, non debere esse æqualia auxilia in omnibus, ut formetur exprobratio contra vituperabiles; saltem tamen debet esse æqualitas in hoc prædicato, quod potuerint etiam vituperati operari bene, & tamen sine prædeterminatione nemo potest operari bene.

RESPONDET 3. Joannes à S. Thom. & dicit Apostolum simile sibi argumentum proposuisse ad Rom. 9. cum enim dixisset, ergo cuius vult, miseretur, & quem vult, indurat, subdit, dicis itaque mihi, quid adhuc queritur? subintellige, quid conqueritur Deus, quod non convertamur? respondet, voluntati enim ejus quis resistit? ubi non conversionem refert Apostolus non in nostram resistantiam, sed in Dei judicium; O homo, tu quis es, qui respondeas Deo. In qua judiciana negatione conversionis

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

fionis refert etiam Prosper l. i. de vocatione Gentium c. 25. & in responsione ad excerpta Genuenfium dub. 8. Item Aug. toto lib. de Corrupt. & Gratia, & libro de Bono perseverantiae c. 14. ubi loquens in praedicto loco de Tyriis, ait; *Nec illis (supple Tyriis) profuit, quod poterant credere, quia praedestinati non erant, nec istis obfuit, quod non poterant credere, si praedestinati essent.* Et inferius; *Audiunt haec & faciunt, quibus datum est, non autem faciunt si ve audiant, si ve non audiant, quibus non datum est.*

CONTRA est. Et Paulum & Prosperum & Aug. recurrere ad Dei voluntatem, & iudicia, non quidem praedeterminantia, sed selectiva auxiliorum, quae etiam reprobis si fuissent selecta, non fuissent reprobi; cum tamen selectio plenè ad Deum spectaret; unde etiam in nostra sententia dicimus; *O homo tu quis es, qui respondes Deo?*

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta à Ratione,

PRIMUM ARGUMENTUM est. Quia si ponatur praedeterminatio Thomistica, tollitur omnis ratio auxilii non nisi sufficientis; quem medium terminum dicit Suarez frequenter esse inculcandum; eum autem ita sibi proponit Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 6. n. 56. quia si ex sua naturà antecedenter ad nostrum consensum datur efficacia, ideo datur, quia requiritur ad hoc, ut voluntas de facto operetur; & quia sine illa non est potentia applicata, & determinata ut eliciat actum; Ergo si Deus denegat illi auxilium efficax, negat aliquid requisitum ad operandum, & sine quo non potest operari actu potentia, & sic non habet sufficiens auxilium, sine illo, ad operandum. Qui ipse medius terminus sic aliter proponitur. Si posita praedeterminatione adhuc daretur ad oppositum gratia sufficiens, sequitur verificari duas modales oppositissimas, & quidem adhuc in materià necessarià, nam vera esset haec; Impossibile est operari sine praedeterminatione, eamque probant argumenta Thomistica; & tamen verificabitur etiam haec altera; Possibile est hominem operari sine praedeterminatione: quia seclusa praedeterminatione haberet gratiam sufficientem quispiam cum qua posset operari, consequenter possibile esset impossibile, quod absurdum est.

RESPONDET I. Joannes à S. Thom. Si ista efficacia, & applicatio antecedens, quando ponitur praedeterminatio, deficeret in totum, & suspenderetur à Deo, sine dubio aliquid necessarium deesset ad operandum; ceterum si deesset efficacia pro ista operatione, datur tamen pro alia, non deerit quidquam ad operandum;

Cum enim voluntas nostra non sit potentia determinata ad unum, natura ejus non postulat, ut sibi detur semper determinatus concursus. Addit postea n. 59. quòd licet applicatio ad actum sit prior ipso actu prioritatem causalitatis & naturae; non tamen denegatur applicatio ad oppositum actum ratione ipsiusmet applicationis, sed ratione actus ex illa consecuti, &c. Denique n. 61. docet, quando prima culpa committitur, licet denegatio auxilii, ne committatur peccatum, non supponat priorem culpam, quae praecedat, sed solum comitatur; tamen in aliquo genere causae saltem materialis praecedit, quòd sufficit, ut dicatur homo impedimentum voluntarium ponere, ne sibi detur auxilium efficax.

CONTRA est. Tum, quia non apparet, quomodo haec consequenter dicantur, & quomodo data efficacia, & applicatione ad unum v. g. ad consensum detur efficacia, & applicatio stans in praedeterminatione, pro alia operatione, v. g. pro assensu & dissensu. Item, quomodo detur illa efficax applicatio, si ponitur impedimentum voluntarium concomitans ne detur. Quòd si dicat dari illam applicationem ad aliam operationem omnino disparatam, non ostendit, quomodo data praedeterminatione ad assensum, detur auxilium sufficiens ad dissensum. Tum, quia non attendit haec responsio ad punctum principale; concedo quòd voluntas de se sit indeterminata ad unum; concedo item interim illam prioritatem, qualem sibi fingit Joan. à S. Thom. redivit tamen Dilemma, voluntati indeterminatae ad unum, & in qua impedimenta in genere causae materialis praecedunt negationem praedeterminationis, quæro, vel est necessarium praerequisitum ad agendum praedeterminatio, vel non? Si non; contravenitur Thomistis; Si est necessarium praerequisitum, ergo carens praedeterminatione caret necessario praerequisito, adeoque non habet sufficientiam, ut possit agere; ad eum modum, quo quia oculus est necessarius ad videndum etiam posita potentia visiva, & concursu in actu primo, quantum est ex parte Dei praeparato, si desit ipsum organum, non habetur sufficientia ad videndum. Tum, quia si ad nullam aliam etiam operationem daretur auxilium efficax, hoc ipso non daretur gratia sufficiens, ut assumit respondens; Ergo cum data praedeterminatione ad assensum, non detur auxilium efficax ad dissensum, hoc ipso non dabitur gratia sufficiens ad dissensum. Nec obest, quòd voluntas aliud velit; quia hoc ipsum quòd aliud velit, habetur ex praedeterminatione.

RESPONDETUR 2. Gratiam sufficientem dari, ut homo possit facere oppositum, sed non dari, ut sit sufficiens ad ipsum operari.

CONTRA est. Tum, quia hoc ipsum explicandum venit, quid dari possit gratia, quæ sit sufficiens

ciens ad oppositum, si prædeterminatio est necessarium requisitum ad operationem? Tum, quia non posita prædeterminatione ad consensum v. g. est impossibile habere completum principium ad operandum consensus; hæc enim prædeterminatio est requisitum ex parte causæ primæ, est sublativum indifferentiæ, est constitutivum in ratione agentis, quod non sit causa prima, &c. sine quibus omnibus impossibile est haberi completum principium ad consensum sed posita solâ gratiâ sufficienti non ponitur prædeterminatio ad consensum; Ergo posita solâ gratiâ sufficienti non habetur completa potentia ad operandum; Ergo neque sufficientia. Tum, quia implicat ut aliquod auxilium sit sufficiens, ut cum illo homo possit operari; non tamen sit sufficiens, ut cum illo homo actu operetur, quia implicat esse in actu primo ad operandum, & non per ordinem ad posse actus secundi.

RESPONDETUR 3. Esse in hominis potestate habere gratiam efficacem, postquam habuit sufficientem.

CONTRA est. Quia de hoc ipso quaeritur, quomodo dari possit gratia sufficiens efficacissima? illiusque sufficientia salvari? si impossibile est operari, sine prædeterminatione. Denique ad hoc ipsum vel indiget prædeterminatione, vel non indiget? Si indiget, respondetur ad difficultatem de prædeterminatione per difficultatem de prædeterminatione; Si non indiget, nec ad alia indigebit, vide Suar. lib. 5. de Grat. cap. 10. n. 25.

SECUNDUM ARGUMENTUM est. Si Deus prædeterminaret ad actus bonos, prædeterminaret etiam ad malos, propter paritatem rationis non potest autem prædeterminare ad actus malos; quia aliàs esset auctor peccati: quod ipsum prob. Tum, quia ut ait Fassolus q. 14. n. 79. Si Deus decerneret præmovere solum moraliter, rogando, consulendo, præcipiendo ipsam positivam entitatem actus, esset per Thō multas causas indirecta malitiæ; Ergo multo magis si ad illam determinet: moralis enim præmotio, multo minorem habet connexionem, quam habeat decretum physicè prædeterminans; illi enim priori in sensu composito resisti potest, & de facto resistitur, dū contravenimus Deo allicienti, & hortanti ad actus bonos; non potest autem resisti decreto prædeterminanti. Tum, quia voluntas concurrat ad malitiam, non illam directè intendendo, sed eliciendo actum malum per solam cooperationem cum determinatione, quam à Deo recipit, sine proprio actu. Ergo esto Deus non intendat formalem malitiam, tamen non solum cooperando immediate ad actum malum, sed etiam ex se liberè ad eundem prædeterminando, debet dici potiori ratione causa malitiæ; multo enim minus est cooperari propter prædeterminationem, à se ipso

liberè factam, quam cooperari propter prædeterminationem ab alio, sine ejus libero concursu, factam; immo eo casu non peccaret creatura, sed solus Deus; quia tunc non per voluntatem, sed per Deum staret, ne produceretur actus: quod ipsum sic ulterius illustrat Fassolus, quando duæ causæ concurrere debent ad aliquem effectum, negatio effectus censetur solum ab illa causâ proficisci, quæ non confert id quod potest, & necessarium est, ad causandum illum effectum; quando autem aliquis prædeterminatus ad malum, non causat rectitudinem in actu, ex eo solum non causat, quia illum Deus non prædeterminavit ad bonum, sine qua prædeterminatione non potest agere. Ergo quod non agat, in Deum referri debet.

Caterum Verdu Relezione contra scientiam mediam par. 2. concl. 13. appellat hanc prædeterminationem ad actus malos impium & blasphemum quid. Negant etiam prædeterminationem ad actus malos, Gonz. i. p. d. 59. S. 2. n. 13. Nazarius, & alii

RESPONDETUR 1. Deum prædeterminare ad materiale peccati.

CONTRA est. Tum, quia argumenta Fassoli hoc ipsum impugnat. Tum, quia si Deus prædeterminaret Mathematicum ad ducendas sic tres lineas, ut coeant in angulis, hoc ipso determinaretur ille, ad ponendas annexas negationes, & ad formale trianguli; Ergo idem dicendum in præsentia. Tum, quia quam plurimifunt, qui non aliter peccant, quam quia volunt hanc materiale & entitativè delectationem, cum advertentia, ad quam Deus determinat, quid ergo minus habet Deus, quam creatura ne peccet? Tum, quia si Deus ad hoc determinaret, quod prohibet, esset auctor peccati, Deus autem prohibet ipsum etiam materiale delectationis v. g. cum advertentia: & sicut diceremus homini materiale delectationis appetenti, vis aliquid cum quo ipsum formale peccati inevitabiliter est connexum, adeoque peccas, cur non idem Deo dici poterit?

RESPONDET 2. Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. n. 66. dicitque hoc argumentum fuisse objectum August. quod secundum sua principia sequeretur, Deum esse auctorem peccati, dicitque Deum nec per accidens esse causam malitiæ, licet sit causa totius entitatis, causa inquam totius entitatis, propter hanc demonstrationem; Omnia quæ quoquo modo sunt & habent esse reale, à Deo sunt; Sed entitas actus peccati, est aliquod esse reale, existens in rerum natura. Ergo à Deo est. Consequentia est in Darii. Minor patet: Major de fide. Dicere autem, quod entitas habens annexum defectum, sit tantum permessa, est verbis ludere, cum permisso sit pura negatio, quæ non potest dare esse reale, quale habet illa entitas peccati. Ad punctum autem difficultatis ita dicit, quod

O 3 cum

R. P.
H. MŁOD
anowski
Tom. 1. c. 2.
D. VI
S

cum ad actum liberum requiratur motio moralis, & physicus influxus, bonam actionem utroque modo incipit Deus, in malis autem actibus hæc moralis motio non potest esse immediate à Deo; quia defectuosa est, unde incipit à causa deficiente, vel Diabolo, vel homine, vel inadvertentiâ: & suppositâ hac motione moralitum primum incipit influxus Dei, in id, quod entitatis est, in illo actu: quia Deus sub ratione Entis, non sub ratione deficientis concurrat ad omnia, utpote nusquam deficiens, sed semper Ens.

CONTRA est. Tum quia Semi-Pelag. dicebant quidem per Aug. Deum fieri auctorem peccati, sed immerito, quia ex hac Majori, Gratiâ etiam ad initium salutis est necessaria, inferbant, ergo si ponatur peccatum, referri debet in Deum non ponentem initium salutis; nos autem id urgemus non ex hoc principio in sententia Thomist. sed quia determinat Deus ad actionem peccaminosam, sine qua determinatione, non fuisset posita actio peccaminosa, & illâ positâ, inevitabiliter sequitur. Tum, quia concedo Deum concurrere ad actiones peccaminosas; sed difficultas est, An concurrat prædeterminando antecederet; quod enim concurrat ad peccatum, tenetur ex conditione causæ primæ: nam concurrere potest dicere: Abuteris meo concursu, salvareque totam suam sanctitatem; prædeterminans autem Deus, non potest dicere: Abuteris mea prædeterminatione, cum sit posita intentione ponendi actus. Tum, quia ipsâ propositio objecti defectuosa non est primum quod movet, sed potius prædeterminatio ad ipsam propositionem defectuosam. Tum, quia ea quæ dicit, quod Deus non concurrat tanquam causa defectiva non convincunt; nam ad ostendendum Deum non peccare, non debet assumi, quia non est causa defectiva; dicam enim Deum posse mentiri, nec tamen peccaturum, quia ille non est causa defectiva; immo sequetur & non peccaturum, quia non est causa defectiva, & peccaturum, quia plus facit, quam Dæmon suadens peccatum: nec ostendetur ratio, cur hoc ipso decreto prædeterminativo non deiciatur causa indeficiens ad conditionem causæ deficientis. Insuper, quæro, An sit aliquid, quod si Deus faceret, colligeretur non solum esse causa efficiens, sed & deficiens? dicamque hoc totum haberi, si prædeterminat Deus ad materiale peccati.

RESPONDET 3. Idem Retorq. in nos difficultatem. Sententia cuius principium est illud, ad quod reducuntur omnes errores Pelagii, & Calvini est vicina utrique, nostra autem est talis; quod ipsum prob. Principium in quo fundatur nostra sententia est hoc, voluntas Dei efficax movens antecederet, & libertas creata, non possunt simul stare, sub hoc autem prin-

cipio subsumit Pelag. sed stare debet hominum libertas, ergo non datur voluntas Dei efficax, &c. Calvinus è contra subsumit, sed datur voluntas Dei antecederet efficax, ergo non datur libertas.

CONTRA est. Quia non est hoc accedere ad errorem tenere principium sub quo subsumitur error, nam Catholici, Arriani, Sabelliani tenemus hoc principium, Deus est unus; inferimusque Trinitatem non esse tres Deos; Arriani inferunt esse non nisi unam personam, & si sunt tres, esse tres Deos; Sabelliani inferunt, esse tria nomina distincta; nec tamen per hoc Ecclesia Catholica est vicina errori; sic nec Nos erimus vicini. Tum, quia illa Major si ut sonat, accipiat, non admittitur à nobis; nam admittimus voluntatem Dei efficacem præcedentem consensum absolutum salvâ libertate: quod si illic agatur de efficaciâ auferente posse oppositi, hanc negamus; sed in hoc non possumus convinci erroris.

Neque valet si DICAS cum Alvarez, sacerdotes in peccato mortali consecrans ponit malam actionem, & mortalem; quamvis ex objecto sit bona, ad quam tamen Deus efficaci decreto movet sacerdotem; Ergo idem dicendum de materiali peccati.

RESPONDETUR enim. Sicut negatur, à Nobis prædeterminatio physica universaliter, ita negatur in ordine ad consecrationem. Sed prædefiniatne Deus ad talem actum? Si duplex sit volitio, una consecrandi, & alia volitio peccati, poterit Deus priorem prædefinire; Si autem sit eadem, non prædefiniatur: est enim actio vitiosa.

DIFFICULTAS II.

De Argumentis Thomisticis Theologicis.

ALia erunt ab Auctoritate, alia magis à ratione. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Respondetur ad varias Auctoritates.

EAdem methodo quâ superius, proponemus Auctoritates, & in primis sunt;

Auctoritates S. Thomæ.

PRIMA AUCTORITAS est ex 1. p. q. 14. a. 13. quam proponit Alv. l. 2. d. 10. Deus non tantum cognoscit futura contingentia, ut sunt in seipsis, sed etiam ut sunt in suis causis, subdit Alvarez. scilicet determinatis.

RESPONDETUR. Illud ly determinatis non haberi in S. Thom. sed ejus contradictorium; nam dicit contingens in sua causa non esse

esse determinatum ad unum. Verba S. Thomae sic habent: *Alio modo potest considerari contingens, ut est in sua causa, & sic consideratur ut futurum, & ut contingens, nondum determinatum ad unum.* Quando autem ibid. q. 19. a. 3. ad 5. videtur pro determinatione stare, illo loco non plus vult, quam quod Deus omne, quod illi necessarium est ad agendum, à seipso habeat; causa autem contingens, debet determinari ab aliquo exteriori ad effectum, hoc est ab illuminatione, affectione, &c.

Ad locum ibid. ex a. 8. facilis etiam est responsio, quod contingens effectus, habeat suam contingentiam ex Deo, præparante scilicet causas contingentes, & conservante, quas absolute impedire potuisset necessitareque. Ibi enim querit S. Thom. ut patet ex titulo, An voluntas Dei necessitatem rebus volitis imponat, ostenditque posse imponere, quo etiam modo solvi debet Auctor. ex q. 22. a. 4. & ex Met. vel super Perihermenias, quæ loca adducit Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 4.

Quando autem S. Thom. art. 8. cit. ad 3. admittit aliquam necessitatem antecedentem, quæ non destruat libertatem, admittit antecedentem duratione, non suppositione, decretum enim quodcunque, formabile à Deo salvâ libertate, antecedit tempore; quia ab æterno factum, adeoque duratione antecedit; Sed non antecedit suppositione, quasi ante suppositionem consensus, præcedendo sua voluntate, determinante ad unum, cum, ut inquit ibi in corpore S. Thom. *contingentibus accipiunt contingentes causas, & in sed contra familia habet.* Ad locum ex q. 82. a. 1. ad 1. ubi ait S. Thom. *Necessitas naturalis non aufert libertatem voluntatis.* Respondetur docuisse S. Thom. quod salva libertate potentia ipsius, possit ad hoc potentia agere aliquos actus necessarios, reg. amando bonum in communi. Quando autem q. 105. a. 1. ad 3. oppositum videtur sentire, non plus vult, quam ipsam determinationem, quæ se determinat causæ secundæ, esse à Deo, ratione scilicet virium collatarum à Deo, ratione primorum motuum immisforum, quod etiam innuit ibidem a. 4. ad 2. q. autem 116. a. 1. in corpore, id solum docet, quod ea quæ nobis per accidens facta videntur, facta sint Deo sciente & ordinante, cujus providentiam nihil effugit, sed nego quod fiant Deo omnia prædeterminante. Rationes explicandi ita S. Thomam sumuntur ex iis, quæ allata in Probationibus, & ex oppositis locis S. Thomæ præcitatis.

SECUNDA AUCTORITAS est ex 1.2. q. 1. a. 4. Sed illo loco hoc ipsum docet, quod docuit 1. p. q. 116. a. 3. in corpore *fatum secundum considerationem secundarum causarum mobile est, sed secundum quod subest divinæ providentiæ immobilitate sortitur, non quidem absolute necessitate, sed conditionate, secundum quod dicimus hanc conditionalem esse veram; si Deus præscivit, hoc futu-*

rum erit; ubi ut vides fatum dicit pendere in efficacia à suppositione effectus, sicut & ipsa scientia, procedit ex illa suppositione. Ibid. autem q. 9. a. 6. ad 3. ubi se remittit ad q. 109. a. 2. ad 1. hoc solum vult, quod ne detur processus in infinitum in deliberationibus, ut incipiant, movere nos Deum motione suâ. Unde etiam inferius q. 10. a. 4. in corpore, docet voluntatem ita moveri à Deo, quod illam non ex necessitate ad unum determinet.

3. AUCTORITAS est ex 2. 2. q. 24. a. 2. in corpore, ubi agnoscit S. Doctor impossibile esse, ut aliquis efficaciter motus ad actum charitatis, charitatem amittat: Quam impossibilitatem, nos etiam admittimus; sed non ratione prædeterminationis, sed selectionis auxiliorum, quæ sunt habitura effectum; & si sunt habitura, falsum est, quod sint non habitura effectum.

Ex eadem p. 2. 2. q. 17. a. 6. ad 2. quem locum ita recitat Alv. 1.2. d. 10. quod Deus dupliciter intueatur effectus contingentes, & futuros: Uno modo ut sunt in seipso præsentibus in æternitate, alio modo ut sunt in suis causis determinatis.

RESPONDETUR, hæc verba non haberi in S. Thom. sed eis contradictoria; verba S. Thomæ sunt: *Et quamvis contingentia futura, prout sunt in seipsis, sint determinata ad unum, tamen prout sunt in suis causis, non sunt determinata, quia possint aliter evenire.*

4. AUCTORITAS. De veritate q. 22. a. 8. in corpore. Sed illic non plus vult, quam quod Deus conferat, & compleat potentiam, auxiliis agendi. Ibidem autem q. 24. a. 14. hoc ipsum repetit. Deum scilicet determinare per immisionem cogitationum & indeliberatarum volitionum.

5. AUCTORITAS. ex lib. de Potentia q. 3. a. 7. ad 7. Sed illo loco non plus vult, quam quod sine concursu causæ primæ proportionato, non possit poni operatio creata, sicut sine motu artificis, non movet seipsum instrumentum, quæ determinatio in agentibus liberis ordinariæ sit per immisionem motuum primò primorum. Unde ulterius docet, quod operatio Dei præcedat operationem creaturæ, non quidem prædeterminando, ut volunt Thomistæ; sed dando vires, quarum collatio, antecedit operationem, & simul à solo Deo pendet.

Quæ autem adferuntur ex Lib. 1. contra gent. c. 66. non plus volunt, quam quod futura necessaria, habeant in causâ determinationem. Cap. autem 68. admittit influentiam causæ primæ in voluntatem ratione auxiliorum, non verò ratione prædeterminationis.

Per hoc tamen non negamus illud, quod docuit S. Thom. 1. p. q. 23. a. 6. ad 3. quod scilicet Deus in sensu diviso potuerit non prædestinare, & quod prædestinatio non tollat libertatem: Certè enim licet aliquid in sensu composito

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. Z:
D. VI
S

non possit non esse, si illa suppositio procedat secundum exercitium nostræ libertatis, quod supposito, quod sit, non potest non esse, non auferet libertatem; auferet autem, si illud *non potest non esse* aliunde oriatur.

Auctoritates S. Augustini.

R Edigo explicationes illarum ad certa principia, methodi & brevitatis causâ.

1. **PRINCIPIUM** est. Quod in multis locis, ubi agit de infallibilitate gratiæ, agit de infallibilitate ex suppositione consequenti, de infallibilitate excludente negationem futuritionis effectûs; non autem excludente negationem potentiæ ad oppositum, de infallibilitate non prædeterminante, sed diligente auxilium efficiæ prædefficienti. Unde

Concedimus cum Aug. l. de corr. & grat. c. 14. quod Deus magis habeat voluntates hominum in potestate sua, quam ipsi illas, & quia de hominum voluntatibus, quod vult cum vult, facit; sed negoid fieri ratione prædeterminationis, sed ratione immediatæ præfatorum; non enim creatura sibi seligit auxilia, sed Deus illi.

Concedimus item cum S. August. Ench. ad Laur. c. 95. quod voluntas hominis non impediat ne fiat, quod vult omnipotens, sed non ratione prædeterminationis, sed ratione selectionis auxiliorum, prædefinitionum, &c.

Concedimus item cum S. Doctore gratiam efficacem à nullo corde respui; supposito enim, quod sit operatura, non potest non operari, daturque ut auferat cor lapideum, ut ait Aug. l. de prædest. SS. c. 3. & lib. de gratia & lib. arb. c. 16. Deum facere ut faciamus præbendo vires efficacissimas; sed efficacitate non destruyente posse oppositi, efficacitate ratione selectionis. Quando autem ibidem cap. 19. ait: *Non quia credimus, sed ut credamus, vocamur*; refutat Semi-Pelagianismum, qui initium fidei in nobis ponebat, quanquam hic locus spectat ad principium secundum.

Concedimus item cum Aug. ad Simp. l. 1. q. 2. quod effectus misericordiæ Dei, non sit in hominis potestate, hoc est selectio ipsa auxilii congrui, illoque collato, non est jam in hominis potestate ex suppositione consequenti non consentire. Quando autem inferius videtur admittere gratiam, cum qua homo operari non possit, dum agit: *Ad alios autem quidem vocatio pervenit, sed quia talis fuit, quâ moveri non possent. &c. vocati quidem dici possunt, sed non electi.* Hic locus non potest accipi, ut sonat: Quia ex aliis locis Aug. colligitur, quod si homo non potest tunc consentire, ergo tentationi, ut alibi loquitur Aug. sine peccato cedit. Ly ergo illud *Non potest*, debet accipi liberalius, pro non faciet, ad eum modum quo dicimus, non potest venire, hoc est, non veniet. Aut Ly *Non potest*

sumi debet moraliter, hoc est, difficulter, & ægrè potest.

Concedimus item cum Aug. l. de gratia & lib. arb. c. 16. nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus; & ratione selectionis auxilii infallibiliter operaturi, & ratione ipsius entitatis auxilii, complementis nos, ut operemur.

2. **PRINCIPIUM** est. Deum in collatione non respicere consensum nostrum antecedentem naturalem, Deum item non habere pro motivo, quod huic det gratiam efficacem, quia prævidit illum sub conditione consensurum, sed pro motivo talis gratiæ dandæ, habet infinitam suam misericordiam &c. Et quia est in manu Dei collatio auxilii efficacis, censemus non dari voluntatem talem, quæ eludat omnia Dei auxilia, ut cum nullo operetur; sic accipimus locum Aug. lib. de gratia & lib. arb. quem recitat Nazarius, quæst. 22. art. 4. *Agit Omnipotens in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit*: Quomodo autem inclinabit, quo ipse voluerit? Si non potest voluntates inclinare, nisi prius illæ volitura sint. Eodem etiam modo accipimus locum de præd. SS. c. 16. ubi dicit: *Idem aliquem credere, quia vocatur secundum propositum, non verò vocari, quia credit.*

Accipimus item locum eodem sensu ex lib. de prædest. SS. c. 10. quando Deus promissit fidem semini Abrahamæ, non de nostræ voluntatis potestate promississe, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de suæ prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate consequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. 1. contra duas epist. Pelagii c. 19. dum ait: *Facere gratiam ut ex nolentibus volentes fiant, nec præsupponere volitionem* (supple naturalem) *vel antecedentem ipsam collationem gratiæ.* Ex quo etiam principio explicari debet Auct. Arausici Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram expectari, ut à peccato purgetur.

3. **PRINCIPIUM** est, quod Deus auxiliis suis elevet potentiam, immisilis illuminationibus, & affectionibus primis, nos excitet, & determinet, ut ex varietate objectorum, hoc potius occurrat, quod postea liberè prosequamur; & ita sensit Aug. de gratia & lib. arbitrio c. 21. afferens etiam motum voluntatis Deo deberi.

4. **PRINCIPIUM** est, quod sæpe loca in quibus agit Aug. de agentibus necessariis accipiant Thomistæ de agentibus liberis; & ita accipiunt illum locum l. 6. de gen. ad lit. c. 15. *Dei voluntas*, inquit, *rerum necessitas est*, ubi loquitur de effectibus necessariis: Tractat enim, cur Adamus in virili ætate fuerit creatus; & demorte Ezechiae, quæ omnia sunt necessaria.

5. **PRINCIPIUM** est, quod etiam per nos rationem principalis habeat in effectu gratioso ipsa

gratia, sed ista principalitas non stat in prædeterminatione, sed stat inprimis in hoc, quod est consensus conditionatus, sive absolutus proferatur à gratia tanquam principio pro sua parte, & agente & simul elevante potentiam, necnon etiam pro statu absoluto potest ad electionem dictam. Ita debet accipi locus ex c. 7. de gestis Pelagii. Unde ex dato principio in supernaturalibus agitur potius quam agitur. Tum quia natura de se non est principium sufficiens supernaturalium, ergo non agit nisi acta seu adjuncta. Tum quia effectus sequitur suum per naturam, ergo sequitur vires aliunde acceptas, & similia. Quo etiam modo accipi debet Concil. Senense celebratum contra Lutherum 1528. ubi etiam principatus tribuitur gratiæ; ad quod alludit locus ille Ench. cap. 32. non est volentis, neque currentis, sed Dei miserationis, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam, & præparat adjuvandam & adiuvat præparatam.

RESTAT præter loca superius allata explicare duas auctoritates Aug. primam ex lib. de Cor. & Grat. c. 10. & c. 12. ubi tribuit nomini Angelis & primo homini perseverare, vel non perseverare fuisse relictum in illorum voluntate, ut sic habet: *Vi ergo &c. perseverare vel non perseverare in ejus relinqueretur arbitrio, tales vires habebat ejus voluntas, &c. &c. Vi ei perseverandi committeretur arbitrium, &c. Nunc vero etiam majoribus donis adjuvanda remansit infirmitas &c. is non solum dat adjutorium, quale primo homini dedit, sine quo non possint perseverare si velint, sed in eis etiam operatur, & velle &c. tantum quippe Spiritus S. accenditur voluntas sua, ut in Dei adiutorio, &c. manerent, si vellet, &c. subventum quæ est infirmitati voluntatis humana, ut divina quia indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur.* Ergo apparet positâ gratiâ efficaci non esse in nostra potestate, si velimus.

RESPONDET Perez de Prov. disp. ult. n. 98. Gratiam quidem, quâ Deus operatur, ut ex nobis, vel damus volentes, neque homini in Paradiso, neque Angelis fuisse necessariam; quia primus homo, & Angeli non erant nolentes ante peccatum; consequenter non indiguerunt gratiâ, ut ex nolentibus redderentur volentes, indigemus nos vel post originale, vel post attuale. Rursus, commissum illis fuit perseverandi, vel non perseverandi arbitrium, non quod ad perseverandum non indiguerint Dei adiutorio, sed quatenus sola illorum voluntas parva, inferebat in Angelis condemnationem, in Adamo ejectionem, ita ut culpa personalis esset illis necessaria, ad non obtinendum perseverantiæ donum; in nobis autem non est culpa personalis necessaria ad non obtinendum perseverantiæ donum: Multi enim infantes sine culpa personali pereunt, & multi adulti acceptâ gratiâ justificante, nullâ ipsis ulterius

permisâ peccandi potestate moriuntur, consequenter hominibus, pro præsentis statu non est commissum perseverandi, & non perseverandi arbitrium, quali totum in solidum, stet in culpa personali. Appellatur autem nostra gratia fortior, quia vincit malitiam originalem, aut personalem præcedentem: Quare autem arbitrio Adami & Angelorum promiserit Deus perseverantiam & non nostris; Rationem ibidem reddit Aug. quia nulla ratio exigebat ut tantæ facilitati operandi, non committeret Deus arbitrium perseverandi, sed attendendo ad nostram naturam lapsam, pronitatemque peccandi, aliter debuit subveniri, ut perseveraremus.

EXPLICATUR LOCUS AUGUSTINI de Cor. & Grat. c. 10. & c. 12. In explicatione hujus loci, addo insuper aliqua. Inprimis hunc locum contra doctrinam nostram primi inceperunt urgere Jansenistæ, quos, mirum est, quod sequantur aliqui Doctores. Certè legit S. Augustinum diligenter S. Thomas, non video tamen, quod ex hoc loco, eruerit differentiam efficacis Gratia, dandæ in natura integra, à Gratia efficaci, quæ datur in natura lapsa.

Deinde tenendum erit, quod Gratia data Adamo, non fuerit, & secundum fidem, & secundum principia, cujuscunque scholæ, efficax. Hinc differentia Gratia, datæ in natura integra, & quæ datur, in natura lapsa, non erit differentia, adferens diversitatem in ipso efficaciam modo, sed differentia, quæ est inter Gratiam sufficientem datam Adamo, & Gratiam efficacem, quæ datur nobis. Unde etiam & ipse S. Augustinus inibi prope post medium, appellat illam Gratiam, Gratiam datam primo Adam. Secundam autem appellat, Gratiam datam secundo Adam. Verba Augustini prope post medium, sunt hæc: *Hæc est prima Gratia, quæ data est primo Adam, sed hæc est potentior in secundo Adam.* Et quia hic apud S. Augustinum, & aliâs, nomine secundi Adam, intelligitur homo obediens Legi Dei, docibilis Dei, ideo nomine hujus Gratia, datæ secundo Adam, venit Gratia efficax. Idque ostendent etiam prædicata Gratia, datæ primo Adam, mox adferenda, quod sit prædicata Gratia sufficientis. Erit ergo Gratia data primo Adam, Gratia sufficientis: Gratia autem data secundo Adam erit Gratia efficax, quam intendit hic explicare Augustinus, non autem intendit ostendere diversum efficaciam modum futurum fuisse (statu excepto) in natura integra, à modo efficaciam, in natura lapsa. *Hinc*

Denique eruitur distinctio Gratia in natura lapsa petibilis è statu, quam sic proponit Augustinus. Inprimis, quia Gratia data Adam, erat data Adam in bonis constituto, seu in statu innocentia, nobis autem, datur, constitutis in malis peccati, v. g. Originalis. Verba Augustini sunt; *Ille in bonis erat - - Sancti vero in hac vita*

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. 1. c. 2.
VI

vita, ad quos pertinet liberationis hac gratia, in malis sunt; ex quibus clamant ad Deum: Libera nos à malo. Unde & hanc gratiam, ut vides, appellat Augustinus, gratiam liberationis.

Alia differentia harum gratiarum, idque è statu petibilis est. Quia ad illam habendam natura integra non indigebat redemptore curativo, indiget natura lapsa. Verba ejusdem sunt: *Ille in illis bonis, Christi morte non eguit, istos à reatu & hereditario, & proprio, illius agni, sanguis absolvit.*

Est & alia differentia harum gratiarum, petibilis è statu. Quia gratia naturæ integræ, non erat victrix concupiscentiæ rebellis spiritui, est in nobis. Verba textus sunt: *Ille non opus habebat eo adjutorio, quod implorant isti, cum dicunt; Video aliam legem in membris meis. - - - Ille vero nulla tali rixa adversus seipsum tentatus - - - sua secum pace fruebatur.* Unde & gratiam illam Adami, lætorem appellat, sed nostram potentior, quia victricem. Hinc dicit: *Non interim lætorem nunc, veruntamen potentior gratia indigent isti.* Huc usque enumeravit S. Augustinus differentiam gratiæ in natura integra, à gratia in natura reparata, petibilem è statu.

Post medium ejusdem capituli, incipit sanctus Augustinus ostendere differentiam inter has gratias, ex eo, quod illa quidem fuerit sufficiens, gratia autem novi Adam, efficax. Unde quidquid nos docemus de gratia sufficiens, totum id agnovit S. Augustinus in gratia data Adamo. Quod autem nos docemus, & inculcamus doceri à nobis, de gratia efficaci, totum id agnovit S. Augustinus, in gratia, data secundo Adam.

Docuit S. Augustinus. *Istam gratiam, inquit, non habuit primus homo, qua nunquam vellet esse malus: Sed sanè habuit, in qua si permanere vellet, nunquam malus esset, & sine qua, etiam cum libero arbitrio bonus esse, non posset. Sed eam tamen per liberum arbitrium, deserere posset.* Quasi diceret Augustinus quod non habuerit gratiam efficacem, quod nunquam esset malus, sed tantum sufficiens, cum qua posset, nunquam esse malus, si vellet. Nihil hinc de differentia efficacium gratiarum. Fortè etiam innuit Augustinus, quod non habuerit donum perseverantiæ, aut confirmationis in gratia, quo posito, nunquam quisquam vult esse malus. Itidem docet inibi Augustinus, quod necessaria sic gratia ad salutem, sine qua, cum libero arbitrio, bonus esse homo non potest. Dicimus hæc omnia nos in nostris principiis.

Docuit Augustinus: *Tale quippe erat adjutorium, quod desereret si vellet, & in quo permaneret si vellet; non quo fieret ut vellet.* Quasi diceret sufficiens gratia est, cum qua homo potest operari, si vellet, efficax autem cum qua est operaturus, & quæ facit, ut vellet homo. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus

nos id totum de distinctione gratiæ efficaci, & sufficientis.

Docuit Augustinus. *Prima est enim (supple gratia data Adamo) qua fit ut habeat homo justitiam, si velit. Secunda ergo plus potest, quæ etiam fit, ut velit.* En & hinc repetit Augustinus, distinctionem gratiæ sufficientis, datæ Adamo, cum qua potest homo operari si vellet, à gratia efficaci, cum qua etiam homo est operaturus, & qua fit, ut vellet. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Quamquam hoc etiam fortè innuit Augustinus, quod perseverantia finalis in gratia alligata fuerit consensui gratioso Adami; cum tamen perseverantia finalis in gratia apud nos, non sit alligata antecederet, ulli operi bono. Totum nos id dicimus.

Docet Augustinus. *Hac autem tanto major est (supple gratia) ut parum sit homini per illam reparare libertatem perditam, parum sit denique, non posse sine illa vel apprehendere bonum, vel permanere in bono, si velit, nisi etiam efficaciter, ut velit.* Per quod explicat S. Augustinus in gratia efficaci, non tantum reperiri operativitatem, quod sine illa, non possit apprehendi bonum, sed etiam includi operativitatem, cum illa efficiat, ut velit. Nihil est hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus nos id totum.

Docuit Augustinus: *Dederat & adjutorium, sine quo, in ea (supple justitia originali) non posset permanere si vellet, ut autem vellet, in ejus libero reliquit arbitrio.* Ubi explicat Augustinus necessarium esse auxilium gratiæ divinæ, ad permanendum in bono, ita tamen, ut hanc gratiam abicere possit, cum Deus, ipsum velle in ejus libero reliquerit arbitrio. Quamquam innuit etiam hinc Augustinus, de illa ut dixi allegatione, doni perseverantiæ, ad operationem gratiosam, quod etiam innunt & sequentia verba: *Posset ergo permanere si vellet.* Nihil autem hinc Augustinus, de distinctione gratiarum efficacium naturæ integræ, & lapsæ.

Docet Augustinus: *Si autem hoc adjutorium vel Angelo vel homini cum primum facti sunt, defuisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine adjutorio, posset, manere si vellet, non utique culpa sua cecidissent, adjutorium quippe defuisset, sine quo permanere non possent.* Nunc autem quibus deest tale adjutorium jam pœna peccati est. Et hinc iteratò inculcat Augustinus necessitatem gratiæ ad opera salutis, nam liberum arbitrium, sine divino adjutorio non potest permanere, & si homini gratia sufficiens defuisset, non peccasset consentiendo malo, non enim habuisset gratiam Dei, sine qua, gratiosum opus, perfici non potest. Ad præsentem autem naturæ lapsæ statum attendendo dicit Augustinus, aliquibus in pœnam peccati, sive originalis, (ut contingit in infantibus qui moriuntur, cum non adsit modus illos liberandi ab originali) sive in pœnam peccati etiam personalis (ut cum aliquis in peccato con-

constitutus, cum dormit, macatur) denegari nihil proxime sufficient; sed etiam hinc nihil docet Augustinus de distinctione gratiarum efficaciarum, in natura integra, & lapsa. De quo etiam adiutorio efficacis id dicimus, quod docuit Augustinus, illud esse tantum ac tale donum, ut eo habito velimus, & quod vi ejusdem gratiae efficacis, non solum possumus quod volumus, verum etiam volumus, quod possumus, diligente Deo gratias, cum quibus nos videt operarios. Et talem gratiam non habuit Adam. Quod inquit Augustinus, *non fuit in homine primo*. Idque ex eo, quia acceperat gratiam tantum sufficientem, vi cuius posset operari si vellet, sed non accepit efficacem, vi cuius esset operarios. Verba Augustini sunt: *Acceperat posse, si vellet, sed non habuit velle, quod posset, nam si habuisset perseverasset*. En & hinc nihil de distinctione gratiarum efficaciarum inter se.

Denique ostendit Augustinus differentiam naturae integrae & lapsae. Quia alligatum erat donum perseverantiae operationi bonae gratiosae, & quidem uni, & quidem de libero arbitrio adposito descendenti. Jam autem in nobis, nulli libere operationi, etiam gratiosae & supernaturali, alligatum est donum perseverantiae. Verba Augustini sunt: *Posset enim perseverare, etiam si vellet, quod nunc nolle, de libero descendit arbitrio*. Quod tunc ita erat liberum, ut bene posset & male. Hinc si voluisset perseverare Adam volitione ex gratia, potuisset perseverare finaliter, nostrae autem antecedenti volitioni, etiam supernaturali, non est alligata perseverantia, quae est donum & gratia specialis.

Exercitatus ad amissum verbis Augustini, & expensis, colligi non potest, quod voluerit differentiam gratiarum efficaciarum docere in natura lapsa & integra, nisi, ut dixi, petibilem esse, ad quem statum, etiam hoc spectat, quod bonae ejus voluntati gratiosae, fuerit alligatum donum perseverantiae pro in posterum, quae allegatio perseverantiae, in natura lapsa, non datur.

Alter locus est difficilis conflatus ex quibusdam auctoritatibus quae videntur Deum facere praedeterminantem ad peccata. Talis locus est ex lib. 2. de lib. arb. c. 20. ubi, *Omnis autem effectus ex nihilo est, vide quo pertineat, & ad Deum pertinere ne dubites*. Ita recitat haec verba Abi. d. 24. sed ostendit Fulgenius d. 3. f. 4. contra iudicium reperiri in Aug. nempe ad Deum non pertinere ne dubites. Citat & alium locum item ex l. 5. contra Julianum c. 3. qui locus non habetur nisi lib. de gratia & lib. arb. c. 20. ubi dicit Aug. *Deum & ad bona & ad mala inclinare*. Sed nego quod id faciat praedeterminando, sed ut loquitur S. Thom. in c. 9. ad Rom. Lect. 3. facit illo occasionaliter, in quantum Deus homini aliquid proponit, vel interiùs vel exteriùs, quod quantum est de se est inductivum ad bonum; sed hic per suam malitiam perversè uti-

tur ad malum. Longè autem difficilior locus est, cuius meminit idem Fulgenius cit. ubi docet Aug. quod potentia Dei compellamur in peccata, qui locus ut sonat, nec per Thomistas, nec per nos accipi potest. Sed illo loco solum vult Aug. Deum per suam potentiam peccata peccatis punire subtrahereque abundantiora auxilia, ex quo sumperat Julianus fundamentum laudandi peccatum. Quod autem debita sit haec explicatio colligitur ex Aug. lib. 1. ad Simpl. q. 2. Loc. habetur q. 3. de Reprobatione, & Tract. 53. in Joan. *Fecerunt peccatum, quod eos non compulsi facere, cui peccatum non placet, sed facturos esse praescivit*. Vide Suar. lib. 2. de Auxil. cap. 3. n. 9.

Auctoritas S. Scripturae.

Plures adferuntur, principales perstringentur.

Nazarius q. 22. a. 4. adducit locum ex Luc. 22. ubi Christus D. dicit: *Filium hominis sicut definitum est, vadere*. Et Actorum 4. de iudiciis Christi dicitur: *Convenerunt &c. facere, quae manus tua & consilium tuum decreverunt fieri*, & tamen certum est, passionem, Christum D. liberè tolerasse: adducitque loca in quibus praedestinare, praedefinire, praedeterminare, pro eodem sumuntur.

RESPONDETUR Conc. quod possint sumi pro eodem praedestinatio &c. sunt enim haec ut numeri, modo omnia haec ponantur cum debita explicatione, quae salvet libertatem &c. Praedefinita fuit mors Christi D. sed, ut alibi explicatur, ex suppositione praevii consensûs ad moriendum; vel si velis retinere explicationem Lugonis; Liberum Christum D. fuisse dices, quia poterat dispensationem petere, ne moreretur, & non erat praedeterminatus, ne peteret, in praesenti autem nihil simile dici potest.

Joannes à S. Thom. utitur inter alia hoc loco Matth. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum*. Ubi non dicit Christus D. quod Pater decerneret aut exhiberet, sed exhibebit, si rogavero. Et certè si nondum erat volita à Patre illa exhibitio Angelorum, quo modo affirmare Christus potuit; Exhibebit?

RESPONDETUR. Nos admittere, quod Deus de suis actibus salvâ suâ libertate possit discernere, cum ipsum decretum sit formale exercitium libertatis; hinc autem de tali decreto est res; sed negamus hoc decretum formari de actibus liberis, determinando ad unum, poni que potest hoc decretum absolutum ex parte actûs, & conditionatum ex parte objecti, volo dare, si Christus petierit exhibitionem Angelorum: Non erit autem otiosum illud decretum, quia connexum cum aliquo de facto ponendo, nempe cum volitione exhibendi Angelos ad quam exhi-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de Z.
D. VI
S

exhibitionem paratus erat de se Pater. Dicitur etiam posset quod illud *exhibebit* non grammaticaliter, sed sensu sit conditionatum, ratione antecedentium conditionum. Quæ autem adfert de percussione Syriæ, alibi soluta sunt.

3. Locus est, quia Deus de facto promittit aliqua, quæ pendent à libertate nostra, ut fidem nationum, & tamen promissio, est expressiva voluntatis internæ paciscentis, & promittentis.

RESPONDETUR. Circa actus bonos præsupponi prædefinitiones, unde etiam & promitti illa bona facta possunt; circa actus malos sufficit præscientia & decretum non impediendi. Ad alias auctoritates explicandas.

NOTO. Quod plura loca explicari possint per hoc, quod scilicet indigeamus efficaci Dei gratia, selectione auxilii, sed nego nos indigere prædeterminatione. Rursus, in pluribus locis hoc solum vult Script. quod sine gratia nihil possumus operari, sicut homo non potest vivere sine corde carneo, vel cum corde lapideo; sed non sequitur illam gratiam, debere esse prædeterminantem.

Quando autem in ordine ad conversionem dicimur esse lutum in manu figuli, hoc non est accipiendum simpliciter, alias in opere justificationis haberemus nos non nisi passivè, sicut lutum; quod est contra Trident. sed in hoc verificatur quod sicut in luto, non est principium effectivum formæ, sic nec in viribus nostris naturalibus, est principium sufficiens operandi sicut oportet ad salutem, sicut lutum non seligit sibi formam, sic nec nos auxilia gratiæ.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Argumenta à Ratione.

OBJECIT 1. Joan. à S. Thom. habito fundamento in Trid. Sess. 6. c. 5. Exordium justificationis debet sumi à gratia præveniente, & quidem efficaci, ut nos consentimus; sed noster consensus ut liber, & ut à nobis etiam, conducit ad justificationem; quia sine consensu nostro non justificamur; Ergo non à sola gratia, est exordium justificationis, & cum illud exordium non possit sumi à gratia indifferente, quia quod est indifferens, nihil determinatè exordiri potest; Ergo exordium illud ante consensum, est efficax, consequenter prædeterminativum.

RESPONDETUR. Per nos exordium justificationis, esse à principio, quod tam consensus absoluti, quam conditionati, est causa. Porro, gratia est exordium justificationis in quantum dicit rationem virium, operativitatis, auxilii &c. quod non confert sibi creatura, sed accipit à Deo; consensus autem noster non conducit ad justificationem, quasi tribuens vires agendi, à quibus viribus desumitur initium justificationis; sed conducit ad justificationem ut connotatum illius auxilii; jam autem Trid. hoc solo sensu

docuit exordium justificationis non esse ex nobis, quia scil. vires agendi supernaturales, à quibus incipit motus, non tribuimus nobis; sed non docuit, quod illud principium non dicat connotationem consensus conditionati gratiosi, præcedentis absolutum statum. Consequenter tamen dici potest, exordium justificationis in genere efficientis sumi à gratia, in genere autem causæ formalis ab ipso actu ex gratia elicito: neque enim in negotio salutis nostræ merè nos passive habemus. Illam autem gratiam non admittimus esse indifferentem in entitate; si enim à parte rei existit, determinatè existit; nec admittimus indifferentem etiam per exclusionem determinationis ad agendum, petibilis ex suppositione consequenti; sed admittimus indifferentem, per exclusionem determinationis præcedentis, quæ positâ, non possumus non operari. Illa propositio: Gratia præveniens si non sit efficax, non potest dare exordium in justificatione, falsa est, cum etiam gratia sufficiens possit illam exordiri, licet non sit exorsura. Fortè etiam imaginatur arguens, nos non admittere efficaciam in actu primo ante statum absolutum, quod falsum est; quidquid sit in quo illa stet: Concedimus item prævenientem gratiam, non quidem antecedenti prædeterminativâ, sed completivâ in ratione virium, elevativâ potentie &c. quidquid sit, quomodo distinguatur à gratia adjuvante. Hic autem diligenter annotandum est; nec gratiam quæ efficax est, nec prædeterminationem, nec specialem Dei favorem esse omnino necessaria, ad hoc, ut possumus consentire, quia positâ gratiâ sufficienti omnia hæc possunt non haberi; & tamen cum illa possumus operari bene. Unde ulterius dicitur: Justificationis initium non esse à gratia sufficienti, quæ sufficiens est, quia hæc gratia importat, quod non sit operatura, in initio autem salutis est operatio: Nec proficiscitur à gratia efficaci, quæ efficax est; sed proficiscitur à gratia efficaci materialiter, seu efficienti.

INSTARI potest 1. Proficiscitur consensus absolutus à gratia in actu primo operatura; Ergo & consensus conditionatus.

RESPONDETUR. Quia habetur aliquid antecedens consensum absolutum, à quo potest desumi iste actus primus; statum autem conditionatum, nihil antecedit, nisi possibilitas, quæ æque se habet ad utramque partem, adeoque non confert determinatè infallibilitatem.

INSTARI potest 2. Effectus absolutus ab iisdem principiis pendere debet, à quibus & conditionatus.

RESPONDETUR ab iisdem principiis in ratione virium, causæ, operativi, pendet effectus absolutus & conditionatus; sed non ab iisdem ratione formalitatis petibilium à statu, & non ab iisdem sub ratione operaturæ causæ, & quia formalitas causæ prout operaturæ efficacis, prout in-

infallibilis, non causat consensum, ideo ad hoc consensus conditionatus & absolutus, ab eadem causis pendeat.

INSTAT 3. Joan. à Thom. Id quod postulamus à Deo, ex eius gratia procedit: Nam, ut inquit, Aug. *Oratio est clarissima gratia reificatio*; Oramus autem etiam pro nostræ voluntatis consensu, & Ecclesia petit, ut rebelles etiam nostræ compellantur voluntates; Ergo apparet illum consensum à gratia proficisci.

RESPONDETUR. Concedendo totum, quia asserimus tam conditionatum, quam absolutum nostrum consensum, produci à gratia; sed cui possumus resistere, ut loquitur Trid. & cui cooperamur; ne in opere justificationis, contra Trident. merè passivè nos habeamus. Unde in primis in statu conditionato non supponitur, nec expectatur ponendus sine gratia ille consensus, sed producendus ab eadem; in statu autem absoluto supponitur quidem antecessisse consensus conditionatus; sed quia & hic non expectatus, sed causatus à gratia, bene adhuc pro gratia danda, supplicamus; Consequenter nostris principiis non possumus perire, ut tum nominis det gratiam, quando præcitur in ante nos consenturos, ante infusionem proportionatam gratiæ; sed bene possumus petere, ut seligat gratias, eum quibus videt nos consenturos; petimus autem à Deo nobis dari consensum, quia petimus ejusdem necessariissimam causam, hoc est gratiam. Quod attinet ad hunc terminum: Compellere voluntates, hic compullus non significat ad actionem ad agendum, sed obligationem principii, extrinsecus advenientis, gratiosi compellimur enim ab extrinseco) & ut illud nos juvet, & elevet contra rebellionem nostræ voluntatis, contra quam, sine auxilio supernaturali, nihil possumus, ut oportet: Quo auxilio posito præcipue selecto, facit in nobis Deus consentum absolutum, nec pro ullo statu gratia supponit voluntatem conversam, sed facit, ut dictum est.

OBJICIT 2. Alv. l. 3. d. 73. Auxilium sufficiens est illud, quo potest quis operari si velit; efficax autem est, quo quis actualiter operatur; sed hoc est major virtus; quia majoris virtutis est principium, tribuens actualiter operari, principium solum tribuente posse operari; actus enim secundus, nobilior est primo.

RESPONDETUR. Agnoscimus majoritatem gratiæ efficaci, non in posse agere, nec in ratione virium præficienti; sed in ratione donantis in illa explicata selectione. Immerito etiam supponitur, ut dictum, quod gratia sufficiens sit ad solum posse operari. Immerito etiam supponitur, omnem actum secundum esse nobiliorem primo, alias apprehensio A. esset nobilior potentia intellectiva. Concedimus tamen efficaciam causæ, non pendere à suo effe-

ctu, sed è converso: Unde etiam gratia efficax non accipit vires, & posse agere, ab ullo consensu etiam conditionato, quidquid sit, an alias denominationes tribuat consensus conditionatus?

INSTAT 1. Duplices sunt per Aristot. artes, quædam demonstrativæ, quæ si adhibeantur media secundum regulas artis, infallibiliter consequuntur finem intentum, ut formatio globorum plumbeorum, eò quod omnia prærequisita, ad consecutionem finis, sint in potestate artificis; Artes verò conjecturales non semper consequuntur finem, eò quod non sint omnia media in potestate artificis, qualis est medicina: Jam autem ars supremi medici Christi D. qui venit salvum facere quod perierat, non est conjecturalis, sed demonstrativa, adeoque infallibiliter consequens finem, quem non apparet, quomodo infallibiliter consequatur, si est indifferens & indeterminata gratia ad operari & non operari.

RESPONDETUR. Etiam per nos gratia efficax non est indifferens, & per hanc Deus infallibiliter consequitur suum finem; licet sit indifferens hoc sensu, quia illi potest resisti secundum Tridentinum, quamvis non sit resistendum.

INSTAT 2. Per nos Deus condeterminat ad agendum, non apparet autem quomodo utraque causâ conjungat sese ad consensum, & quidem non casu, si non datur prædeterminatione. Unde vel voluntas divina sua gratia efficaci determinare nos debet, vel nos illam, quod absurdum est, quia alias verum esset dicere, quia voluntas creata operatur, Deus cooperatur.

RESPONDETUR. Concedimus quod nos à Deo determinemur, hoc est compleamur, ut potentia nostra indifferens ad habendum, vel non habendum auxilium, compleatur auxilio, quod datur à Deo: Concedimus nos determinari cogitationibus & affectionibus quæ sunt in nobis sine nobis: Concedimus item nos determinari, ratione selectionis auxilii, determinati ex suppositione consequenti, ad agendum, licet non determinemur Thomistice, h. e. cum ablatione indifferentiæ in sensu composito ad posse oppositi. Unde per nos non ideo Deus agit, quia agit causa secunda; sed potius ideo agit causa secunda, quia agit prima conferendo virtutem, elevando, dando auxilium, &c. & pro statu absoluto seligendo, &c. Quando autem nostri dicunt, causam secundam seipsam determinare, non facit hunc sensum, quod non præsupponatur in ante collata à Deo proportionata vires, sed facit hunc sensum, quod non supponatur ab alio principio determinata ante suam determinationem, nemo autem nostrum dicit, quod ad hanc ipsam determinationem, non concurrat Deus.

INSTAT 3. Auxilium non subditur, quantum ad usum

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
T. M. de Z.
D. VI

ad usum potestati nostri arbitrii, sed potius sub-
jicit sibi ipsum arbitrium.

RESPONDETUR. Quod Trid. negare vi-
detur id: Dicit enim, quod auxilium illud eti-
am abjicere possit voluntas. Deinde secundum
toties jam repetita dici potest, quod auxilium il-
lud ex suppositione consequenti subdit sibi
ipsum arbitrium, licet non prædeterminet phy-
sicè: Et sicut supposito, quod sedeat Petrus,
non subditur illi, ut sedens non sedeat; sic etiam
ex suppositione, quod sit consensurus, non sub-
ditur illi, ut non consentiat. Pro statu autem
absoluto selectio auxilii subdit sibi arbitrium.

OBJICIT 3. Nazarius q. 24. a. 4. In nostris
principiis, sequitur gratiam esse pedisequam
nostræ voluntatis, & aliquid præcipuum in ipsa
justificatione esse à libero arbitrio, ut solâ & pri-
mâ causâ; nequaquam autem à gratia, siqui-
dem posita quâcunque vehementiâ gratiâ, per
nos, liberum arbitrium semper manet indiffe-
rens; facere autem pedisequam gratiam, est
loqui contra Aug.

RESPONDETUR. Per nos nec pro statu con-
ditionato esse gratiam pedisequam, quia ante-
cedit & præsupponitur positioni conditionati
consensus; nec in statu absoluto, est pedise-
qua, quia ante illum supponitur infallibilis.
Quamvis autem consensum conditionatum
præsupponat illa gratia, non potest dici pedise-
qua, cum ipsum, ut dixi, statum conditionatum
in ratione viriû, productivi, principii, præcedat.
Unde secundum illud tritum: Quod est causa
causæ, est etiam causa causati, siquidem ipsum
consensum conditionatum antecedit, certè ra-
tione formalitatis alicujus, petibilis à statu con-
ditionato, non debet dici pedisequa, cum ipsum
statum illum causet. Quod attulit de indiffe-
rentia, alibi solutum est.

INSTAT I. Ponamus tres æquales peccato-
res, æqualiter vocatos, primus resistat, secun-
dus liberè consentiat, tertius consentiat deter-
minatus: Quo casu secundus aliquid habet præ
primo, utpote non consentiente, & præ tertio
utpote necessitato, illud autem plus non potest
haberi, nisi ratione prædeterminationis.

RESPONDETUR. Habere illum plus ratio-
ne libertatis elevatæ ad agendum, ratione sele-
ctionis auxilii, &c.

INSTAT 2. inquirendo à quam gratiâ, ab
excitantene, an ab adjuvante consensus ille in
nostris principiis oriatur?

RESPONDETUR. Intervenire illic, & gra-
tiam excitantem, quæ stat in primis motibus, qui
sunt in nobis sine nobis: Intervenire & adju-
vantem, quæ non supponit, sed causat etiam
ipsum consensum conditionatum; nec expectat
illum, sed ponit, idque præviè complendo, ele-
vando, virtutem agendi tribuendo, licet con-
sensus conditionatus refundat etiam suas deno-
minationes in gratiam. Plura vide de Gratia,
D. 5.

DIFFICULTAS III.

De Decretis mixtè conditionatis.

RUIZ. d. 71. S. 7. meminit quorundam decre-
torum mixtè conditionatorum, quæ pos-
sent in Societatis principiis admitti; quorum no-
mine accipit decreta in aliquo universali decre-
to contenta, & pertinentia ad regimen actuali-
ter exequendum in aliqua differentia temporis.
Ex his aliqua continentur in legibus universali-
bus divinæ gubernationis, & omnes aut pluri-
mos homines comprehendunt v. g. Deus vult
omnes homines salvos fieri: Alia continentur
in decretis specialibus; dispositioneq; circa par-
ticulares personas, quale est illud, si non laverō
te, non habebis partem mecum. Docet in talib.
decretis posse nosci futura conditionata. Ratio,
quia per illationis necessitatem colliguntur: Si
enim omnes homines vult salvos fieri, subintel-
lige cooperantes, salvabit certè Petrum si fuerit
cooperatus. Erit autem hæc notitia distincta à
notitia conditionali, quia attendet præcisè, ut
dixi, ad illationem, non ad coexistentiam expli-
catam ante. Circa quod

ASSERO 1. Deum formare talia decreta; Ra-
tio, quia licitum est illi alligare suam libertatem,
& cum potuerit non dare etiam pro meritis su-
pernaturalibus vitam æternam, nihilominus se
determinare ut illam det.

ASSERO 2. illis decretis Deum alligare suam
voluntatem: Per hoc enim decretum exercet li-
bertatem, sed non alligare libertatem creatam
ad unam partem; nisi fortè ut alibi dicitur, præ-
definiendo ad bonum, quia hæc ligatio tolleret
libertatem, ut probatum. Posito autem decre-
to, quo ligat Deus suam libertatem ad unam
partem involvuntur aliquæ conditiones, quas
Deus pro sua parte ponere debet, has Deus de-
bet implere ex vi illius decreti: ut dixi libertas creata, ita
nec determinatur hypotheses ponendæ ex
parte creaturæ.

ASSERO 3. Per illa decreta mixtè conditionata
non auferri libertatem; In primis quia ut dixi, non
ligatur per illa libertas creata, sed sibi legem po-
nit sola libertas divina. Deinde, quia ita se ha-
bent decreta illa mixtè conditionata, ut non de-
terminent in particulari creaturam ad agendū,
& ita hoc decreto, volo omnes homines salvos
fieri si perseveraverint; necessitatur quidem
Deus ut si Petrus perseveraverit, salvetur; se-
quiturq; per necessariam illationem, si perseve-
raverit salvandum; sed non sequitur perseve-
raturum, unde etiam alia pars vera erit, si non
perseveraverit Petrus, non salvabitur.

ADDO. Videri quod prius naturā noscat
Deus aliquid in mixtè conditionato decreto, &
posteriùs naturā objectum scientiæ conditiona-
lium, quia prius est naturā noscere, quod si per-
severaverit, Petrus salvabitur, quàm quod
sit perseveratu

TRACTA.